

1- الف) درست (درس 1) ب) نادرست (درس 9)

2- الف) شماره «3» دیوان جیش (درس 13)

ب) شماره «5» دیوان خراج (درس 13)

ج) شماره «1» دیوان برید (درس 13)

د) شماره «2» دیوان حسبه (درس 13)

3- الف) زُهری (درس 1) ب) برهکیان (درس 5)

ج) موسی بن نصیر (درس 1)

4- الف) گزینه 2 (درس 5) ب) گزینه 4 (درس 8)

ج) گزینه 3 (درس 8)

5- الف) خانه گدایان (درس 9) ب) یالآثرات الحسین (درس 1)

6- الف) تلاش‌های مهدی و منصور عباسی، منجر به تأسیس مکانی به نام «بیت الحکمه» در عصر هارون عباسی شد که اختصاص به جمع‌آوری و ترجمه کتاب‌های دیگر ملت‌ها داشت. (درس 12)

ب) گروهی از مسلمانان که در جنگ صفین پس از آنکه امام علی (ع) را وادار به پذیرش حکمیت کردند به نتیجه آن اعتراض کرده، راه خود را از سایر مسلمانان جدا نمودند که به خوارج معروف شدند. (درس 2)

7- الف) سیاست‌های سختگیرانه خلفای اموی و عباسی نسبت به پیروان اهل بیت و علویان موجب شد آن‌ها به مناطق امن دور از دسترس حکومت، از جمله خراسان مهاجرت نمایند. (درس 10)

ب) برخی افراد به جهت ضعف ایمان، طمع به دست آوردن اموال، کسب شهرت و جاه‌طلبی، راه انحراف را در پیش گرفتند و زمینه گمراهی مردم را فراهم ساختند. (درس 11)

8- الف) دوری از غالیان و عدم معاشرت با آنها / معرفی قرآن به عنوان معیار تشخیص حق از باطل / برهلا ساختن اهداف و نیت غالیان / منزوی ساختن از طریق تکفیر آنان (درس 4)

ب) سیاست وی خشونت و بدرفتاری نسبت به علویان و شیعیان بود / به شدت آنان را در تنگنای اقتصادی قرار می‌داد و اگر کسی به علویان نیکی می‌کرد مجازات می‌شد. / مجازات سنگینی برای زائران امام حسین (ع) تعیین کرد. (درس 9)

ج) به‌رغم درخواست‌های مکرر، امام هر بار دعوت وی را رد می‌کرد. / امام پیش از حرکت به سوی خراسان بارها به زیارت قبر رسول خدا (ص) رفته و با صدای بلند می‌گریست. / حضرت پیش از خروج از مدینه، افراد خانواده خود را جمع کرده، گریست و به آنها فرموده بود که من از این سفر باز نخواهم گشت. / گفت‌وگوی امام با مأمون در جریان پیشنهاد خلافت حاکی از آن بود که مأمون این منصب را غصب کرده است. حضرت چنین فرموده بود: «اگر خلافت را خداوند به تو داده است جایز نیست به دیگری ببخشی و خود را از آن معزول نمایی و اگر خلافت از آن تو نیست حق نداری آن را به دیگران بدهی.» / پس از آنکه امام ولایتعهدی را پذیرفت دست‌ها را به سوی آسمان بلند کرد و فرمود: «خدایا تو می‌دانی که من در مورد قبول ولایت‌عهدی مجبور و

ناگزیر شدم، مرا مورد بازخواست قرار مده چنان که بنده و پیامبرت یوسف (ع) را به جهت مقامی که در حکومت مصر به دست گرفت بازخواست نکردی» (درس 6)

9- الف) رسمی کردن مذهب تشیع در ایران

ب) شعرای معروف، آثار منظوم فراوانی پدید آوردند حتی بعضی از شاعران ایرانی به هند مهاجرت کردند. آثار متعددی نیز در زمینه تاریخ و ادبیات تدوین شد. (درس 14)

10- موقعیت بغداد از نظر آب و هوا، وجود مزارع فراوان در اطراف آن،

قرار گرفتن آن در میان بین‌النهرین و راه‌های ارتباطی به اطراف (درس 3)

11- اختلافات داخلی بنی‌امیه / رفتارهای خلاف شرع و دین / ظلم و ستم امویان نسبت به اهل بیت / شورش عاملان اموی / موروثی شدن حکومت / تعصب عربی امویان / قیام‌ها و مبارزات ائمه و شیعیان (درس 3)

12- حمایت مالی از شیعیان / رسیدگی به گرفتاری و مشکلات آنان / انتقال اطلاعات از درون دستگاه خلافت به امام / پشتیبانی اقتصادی از شبکه ارتباطی وکالت (درس 5)

13- زیرا در مکانی برگزار می‌شد که پیروان ادیان دیگر حضور فعال داشته و به نشر عقاید خود می‌پرداختند. از سوی دیگر به جهت دوری این منطقه از مرکز جهان اسلام، مردم آگاهی چندانی از دین اسلام نداشتند. لذا امام از این فرصت برای تبیین معارف اسلام بهره گرفت. (درس 7)

14- دشواری ارتباط شیعیان با امام جواد (ع) به جهت پراکندگی جغرافیایی و در نتیجه عدم امکان ملاقات مستقیم و یا محدودیت‌های سیاسی موجب شد تا امام جواد به تقویت شبکه وکالت بپردازد. (درس 8)

15- آنها سن کم امام را بهانه قرار داده، همچنین او را فاقد دانش کافی در دین دانستند. عباسیان بیم داشتند که امام جواد (ع) به منصب ولایتعهدی برسد و یا حتی به قدرت برسد. (درس 8)

16- ضعف دستگاه خلافت / فساد خلیفه و کارگزارانش / ظلم و گسترش بی‌عدالتی / سیاست کینه‌جویانه خلفای عباسی نسبت به علویان (درس 9)

17- زیرا دوره 260 ساله‌ای که ائمه اطهار خود مسئولیت انتقال تعالیم دینی به مردم را داشتند، رو به پایان بود. از یک طرف لازم بود این معارف و مطالب به نسل‌های بعد انتقال یابد، همچنین عالمانی تربیت شوند تا بتوانند پس از رحلت حضرت، از عهده این مسئولیت برآید. (درس 10)

18- این زمینه‌سازی‌ها موجب شد، هرگونه شک و تردید، نسبت به وجود امام غایب از دل شیعیان زوده شود و آنها دچار حیرت نشوند و نیز، وظیفه شرعی خود را در برابر حاکمان ظالم بدانند و زمینه بازگشت پیشوای معصوم به میان خویش و تشکیل حکومت حق را فراهم سازند. (درس 11)